

Amerikoje užaugęs Tadas atsikraustė į Vilnių: noriu aplankyti visus kaimus

Lietuvis, turkas ir amerikietis – taip save pristato už Atlanto užaugęs Tadas Račkauskas. Vaikystėje nemokėjęs lietuvių kalbos, dabar lietuviškai bendrauja kone visą pokalbį. Beveik prieš metus į Vilnių persikraustęs Tadas sako, kad trumpų apsilankymų jam neužteko. Norėjosi giliau pažinti šalies kultūrą ir istoriją, pajausti kasdienį gyvenimą. „Viskas apie Lietuvą man įdomu ir svarbu“, – šypsosi Tadas. Todėl apie ją „Instagram“ paskyroje pradėjo pasakoti ir kitiems.

Ugnė Jonaitytė | LRT.lt

Ryšys su Lietuva kito

Tado tėtis – lietuvis, mama – JAV gimusi ir užaugusi ukrainietė-turkė. Jis pats sako su ukrainietiškomis savo šaknimis neturintis ryšio, kur kas stipresnė turkiška pusė. Tuo metu Tado tėtis į JAV atvyko po studijų, norėjo išmėginti jėgas užsienyje. Amerika nebuvo jo svajonių šalis, tačiau universitetas Floridoje pasiūlė lietuviui geriausias sąlygas.

„Jis teikė paraiškas į universitetus visur pasaulyje – į Australiją, Prancūziją, Ameriką. Universitetas Floridoje davė viską, ko reikėjo, – ir gyvenamąją vietą, ir stipendiją“, – pasakoja pašnekovas.

Universitetas ir suvedė Tado tėvus. JAV užaugęs tautietis vaikystėje lietuviškai nemokėjo, o namie skambėjo vien anglų kalba. Tiesa, kurį laiką Tadas gana dažnai lankėsi Lietuvoje, kur jo laukdavo labai patriotiški ir gimtinę mylintys giminaičiai.

Tado seneliai dainavo chore, dalyvaudavo dainų ir šokių šventėse, gamino lietuviškus patiekalus. O jo paties pirmasis su Lietuva susijęs prisiminimas – Trakų pilies vaizdinys. Visgi metams bėgant jo šeima nuo tėčio gimtinės nutolo.

Tadas Račkauskas | Asmeninio albumo nuotr.

„Aš neprisimenu, bet turbūt tėvai taip pasirinko. Kažkas įvyko ir tolome. Tėtis praktikavosi dėl savo akcento ir norėjo pritapti Amerikoje“, – kalba Tadas.

Jaunuoliui besimokant vidurinėje abu su tėčiu ėmė gręžtis į Lietuvą ir norėjo stiprinti prigesusį ryšį. Pats Tadas pabrėžia viešnagių tėčio gimtinėje metu pajutęs, kad trūksta jo lietuviškos pusės.

„Mano tėvas yra lietuvis, užaugęs ir gimęs, tai manau, kad jam buvo labai lengva. Jis bandė dar kartą susijungti su draugais, su šeima, pastiprinti ryšius. Man buvo kitoks procesas, nes man reikėjo sužinoti, kaip išmokti lietuvių kalbą. Tai buvo labai ilgas procesas ir sakyčiau, kad aš vis dar jame esu“, – mintimis dalijasi pašnekovas.

Tadas pripažįsta, kad gana vėlai atradęs savo sąsajas su Lietuva ir Turkija dabar turi išmokti laviruoti per gyvenimą. Jo teigimu, suaugusio žmogaus gyvenime paprastai daugiausia laiko tenka skirti darbui ir kitiems kasdienio gyvenimo dalykams, bet paties atveju viskas kiek sudėtingiau.

„Niekada nesimokiau lietuvių ar turkų kalbos, nieko nežinojau apie šių šalių kultūrą. Dabar, kai esu suaugęs, norėčiau būti žinojęs, nes nėra lengva. Turiu galvoti apie kasdienio gyvenimo rūpesčius ir kartu mokytis kalbų, pažinti kultūrą, suprasti, ką reiškia būti lietuviu ar turku“, – sako Tadas.

Augdamas jis ilgą laiką nė nežinojo, kokia stipri lietuvių bendruomenė JAV, ir manė, kad yra turbūt vienintelis lietuvis toje Floridos pusėje prie Majamio. Tik atradęs LISS programą (penkių savaičių vasaros programa, skirta lietuvių kilmės studentams iš JAV ir Kanados atvykti į Lietuvą atlikti praktikos), jis išgirdo ir apie lietuvių bendruomenes Amerikoje.

„Labai susidomėjau diaspora. Niekada nežinojau, kad ji egzistavo, o dabar tai mano didelė aistra“, – pasakoja pašnekovas.

Tadas Račkauskas | Asmeninio albumo nuotr.

Pasakoja apie Lietuvą socialiniame tinkle

Šiandien Tadas jaučia atsakomybę išmokti apie Lietuvą viską, ką svarbu žinoti, ir svarsto, kad veikiausiai ryšio su Lietuva kūrimas ir pažinimas niekada nesibaigs. Anot jo, kuo daugiau žino, tuo smalsumas auga.

Būtent todėl maždaug prieš 7 mėnesius jis sukūrė „Instagram“

paskyrą *wanderingbaltics*, kurioje pasakoja apie Lietuvą ir kitas Baltijos šalis, vis dažniau įtraukia įdomių faktų ir apie Turkiją.

„Sakyčiau, kad viskas apie Lietuvą man įdomu ir svarbu. Aš noriu patirti įvairius dalykus. Noriu aplankyti visus kaimus. Kiekvieną pietų pertrauką tyrinėju kokį faktą apie Lietuvą, koks gali būti įdomus kaimas ar kokia šventė tam tikrame miestelyje“, – pažymi Tadas.

Savo paskyroje kalbėti ne tik apie Lietuvą buvo apgalvotas sprendimas. Pašnekovas neabejoja, kad taip gali pritraukti daugiau žmonių, kurie atėję dėl įdomių faktų apie kitą šalį, gali susidomėti ir Lietuva. Be to, ir patį Tadą visada traukė įvairios kalbos bei kultūros, ypač rečiau atsiduriančios dėmesio centre. Studijavęs lingvistiką, jis mėgsta apie kalbos subtilybės pasakoti ir savo vaizdo įrašuose.

„Pavyzdžiui, dariau įrašą apie tai, kad latviai ilgą laiką neturėjo žodžio „taip“. Tai tokie specifiniai, lingvistiniai, istoriniai ir galbūt per daug moksliukiški dalykai didžiajai visuomenės daliai“, – šypsosi pašnekovas.

Tačiau greta kalbos niuansų ir lydinčių iššūkių mokantis lietuviškai, Tadas savo įrašuose kalba ir apie istoriją, kultūrą, tradicijas ar kasdienybės smulkmenas.

Norėjo suprasti, ką reiškia gyventi Lietuvoje

Beveik prieš metus į tėčio gimtinę persikėlęs Tadas sako, kad tokį sprendimą priėmė dėl paprastos priežasties – norėjo patirti kasdienybę Lietuvoje. Jam neužteko trumpų apsilankymų.

„Daug kartų čia apsilankydavau, bet norėjau turėti tą patirtį eiti į parduotuvę ir nuspręsti, ką gaminti, žinoti, kas yra parduotuvėse. Norėjau važiuoti pas senelį ir gerti kavą. Nenorėjau, kad tai būtų viena kelionė per metus“, – pasakoja pašnekovas.

JAV užaugusio tautiečio idėja kraustytis į Lietuvą nieko šeimoje pernelyg nenustebino. Tadui atrodo, kad jo sprendimą galima nesunkiai suprasti.

„Lietuva dabar nėra keista šalis persikelti. Yra žmonių, kurie neturi nieko bendro su Lietuva, bet nori čia keltis. Mano tėtis jau čia gyveno septynerius–aštuonerius metus, jis verslininkas, tai supratau, kad čia yra daug galimybių. Galbūt ne tas

pats, kas Kalifornijoje, kur gyvenau, bet galiu persikelti ir gyventi gerą gyvenimą. O visa lietuviška šeima buvo labai laiminga“, – sako jis.

Amerikoje užaugusiam tautiečiui Lietuvoje pritapti sunku nebuvo. Tadas neabejoja, kad tą padaryti buvo daug paprasčiau, kai čia gyvena dalis jo šeimos. Pašnekovas juokiasi, kad sunkiausia buvo išgyventi žiemą.

Tadas Račkauskas | Asmeninio albumo nuotr.

„Tai tikrai nėra juokas, nes aš pirmą kartą gyvenau ten, kur yra sezonai. Pietų Floridoje, prie Majamio, kur užaugau, yra šlapias ir sausas sezonas, ten karšta. O Los Andžele, kur studijavau, teoriškai yra sezonai, bet ne tokie kaip Lietuvoje. Tai tikrai buvo sunkiausias dalykas. Man patiko, bet džiaugiuosi, kad baigėsi“, – šypsosi Tadas.

Atrado savo saugią vietą

Pasak JAV užaugusio tautiečio, jis galėtų sudaryti ilgą sąrašą priežasčių, dėl kurių gyventi Lietuvoje jam patinka. Tarp jų – sveikatos sistema, saugumo jausmas ar nedideli atstumai, kai net nebūtina turėti automobilio.

„Nenoriu sakyti tų dalykų, kuriuos stereotipiškai sako amerikiečiai, atvykstantys į Europą, bet tai tikrai keičia tavo kasdienį gyvenimą. Manau, daug amerikiečių to

nesupranta, kol neatvyksta gyventi į Europą. Aš galiu ketvirtą valandą nakties išeiti pasivaikščioti ir nieko nenutiktų. Nerekomenduočiau, bet galėčiau, – juokiasi Tadas. – Kalifornijoje, Los Andžele, kur aš gyvenau, tikrai negali taip daryti.“

Vilniuje jis jaučiasi tarsi pabėgęs nuo visko, atradęs ramybę ir savo saugią vietą. Nors šalies mažumas kartais gali atrodyti kaip minusas, kitais atvejais – atvirkščiai, tampa pliusu.

„Pavyzdžiui, čia nėra tiek daug vietų, kur gali nueiti, bet smagu, kai nereikia rinktis iš tūkstančio variantų. Gyvenimas tuomet daug lengvesnis“, – pažymi pašnekovas.

Įsikūręs Vilniuje Tadas patikina kasdien besijaučiantis laimingas ir niekada dėl savo sprendimo nesigailėjo. O štai grįžti gyventi į Ameriką nenori. Tą lemia daug priežasčių. Pasak jo, susipriešinimas ir įtampa tiesiog tvyro ore. Be to, Tadas mato ir daug skirtumų tarp JAV ir Europos.

„Yra daug amerikiečių, kurie tikrai negalvoja apie pasaulį. Gal skamba blogai, bet jie gyvena savo pasaulyje, gyvena dideliuose miestuose. Aš norėjau sužinoti daugiau apie pasaulį ir turėti ryšį su savo šalimis – Turkija ir Lietuva. Jaučiu, kad JAV labai sunku ištrūkti iš to burbulo, jei ten gyveni.

Bet jei esi amerikietis iš kokios Oklahomos, kur neturi nieko bendro su kitomis šalimis, Amerika tikrai turi daug ko pasiūlyti. Daug gražios gamtos. Be to, JAV taip toli nuo visko, ten sunku dėl darbo kultūros. Lietuvoje darbo ir asmeninio gyvenimo balansas daug sveikesnis. Čia darbas yra dalis mano gyvenimo, o turiu draugų JAV, kurie vien tik dirba“, – sako pašnekovas.

Namų jausmas skirtingose vietose

Nors Tadas dar svarsto išvykti pagyventi kur nors kitur, ateitį mato Lietuvoje.

„Galbūt, kai sukurčiau šeimą, turėčiau vaikų, norėčiau būti Lietuvoje. Noriu turėti tą ramybę. Nesakysiu, kad niekada neišvažiuosiu, bet planas yra sugrįžti“, – teigia jis.

Ne kartą keitęs gyvenamą vietą, Tadas sako išmokęs kitaip žvelgti į sąvoką „namai“. Ir jau apsiprato, kad jame visada dermės ieškos skirtingos kultūros.

„Nenoriu filosofuoti, bet tai buvo, yra ir visada bus mano gyvenimo kelias. Kur yra

namai? Tai labai didelis klausimas. Dabar gyvenu Vilniuje, čia mano namai. Labai seniai praradau jausmą, kad namai turi būti specifinė vieta. Mano mama gyvena Kalifornijoje, tai dabar beveik niekas iš mano šeimos nebegyvena Pietų Floridoje, kur užaugau. Neturiu priežasties ten grįžti, nors ten buvo mano namai 18 metų.

Sakyčiau – Vilniuje, Stambule, Kalifornijoje – visur jaučiuosi kaip namie. Žinau, kad galiu persikelti į Londoną ir įsikurti taip, kad ten būtų mano namai. Visada būsiu amerikietis, visada būsiu kažkiek lietuvis ir kažkiek turkas. Niekad nebūsiu tik lietuvis. Tai yra mano realybė. Gal anksčiau buvo sunku tai priimti, bet dabar, kai esu suaugęs, į tai žvelgiu kaip į teigiamą dalyką“, – mintimis dalijasi pašnekovas.